

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑
แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕**

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อย่างเหมาะสมและสอดคล้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ (๙) มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบมาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงตราข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ชื่อข้อบังคับ

ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ การมีผลบังคับใช้

ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป^๑

ข้อ ๓ ความสัมพันธ์กับข้อบังคับ กฎ และระเบียบอื่น ๆ

บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ บทนิยาม

ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

---

^๑ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“ก.บ.ม.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“ก.พ.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ ๕ ผู้รักษาการตามข้อบังคับ

ให้อธิการบดีรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง หรือการอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ หลักการพื้นฐาน

การดำเนินการตามข้อบังคับนี้ให้ดำเนินการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม และรวดเร็ว โดยคำนึงถึงสิทธิในการโต้แย้งคัดค้านของผู้ถูกกล่าวหา

ข้อ ๗ การนับระยะเวลา

การนับระยะเวลาตามข้อบังคับนี้มีให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วยกรณีขยายเวลาให้นับวันต่อจากวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาเดิมเป็นวันเริ่มระยะเวลาที่ขยายออกไป ส่วนเวลาสิ้นสุด ถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการ ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๒

การดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๘ การเริ่มต้นการดำเนินการทางวินัย

ข้าราชการผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าได้กระทำความผิดวินัย หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน เว้นแต่กรณีเป็นการกระทำความผิดวินัยที่มีโทษความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่ ก.พ.อ. กำหนด จะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ตามวรรคหนึ่งต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานของตนได้

ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๙ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๑๐ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่

(๑) อธิการบดี

(๒) คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ สำหรับข้าราชการที่สังกัดในคณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก หรือหน่วยงานนั้น

(๓) ผู้อำนวยการกอง เลขานุการคณะ เลขานุการสถาบัน เลขานุการสำนักหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง สำหรับข้าราชการที่สังกัดในกอง หรือหน่วยงานนั้น

ข้อ ๑๑ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอธิการบดี

ในกรณีที่อธิการบดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๑๒ คณะกรรมการสอบสวน

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนทั้งที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือข้าราชการพลเรือนซึ่งอยู่นอกสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หรือพนักงานมหาวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน และกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องเป็นข้าราชการ

คณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วย ประธานกรรมการสอบสวนซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการสอบสวนอย่างน้อยอีกสองคน โดยให้กรรมการสอบสวนคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ในกรณีจำเป็นจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการซึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยก็ได้

เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว แม้ภายหลังประธานกรรมการจะดำรงตำแหน่งระดับต่ำกว่าหรือเทียบได้ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหาก็ไม่กระทบถึงการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ

กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องมีผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต้องระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา ชื่อและตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวน และผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี) ทั้งนี้ให้มีสาระสำคัญตามแบบ สว.๑ ท้ายข้อบังคับนี้

การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการที่ได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๑๔ เหตุตัดสิทธิเป็นกรรมการสอบสวน

ผู้ใดมีเหตุดังต่อไปนี้จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนไม่ได้ คือ

- (๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการตามเรื่องที่กล่าวหา
- (๒) มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา
- (๓) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่หมั้น คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาของผู้กล่าวหา

ข้อ ๑๕ การแจ้งคำสั่งและการแจ้งสิทธิคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน

เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน ในการนี้ ให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับด้วย ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับทราบคำสั่งหรือไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

(๒) ในการแจ้งคำสั่งตาม (๑) ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิคัดค้านประธานกรรมการสอบสวน และกรรมการสอบสวน

(๓) ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้คณะกรรมการสอบสวนและส่งหลักฐานการรับทราบหรือถือว่ารับทราบตาม (๑) พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา ให้ประธานกรรมการสอบสวน และให้ประธานกรรมการลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๖ เหตุคัดค้านกรรมการสอบสวน

ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิคัดค้านกรรมการสอบสวนคนหนึ่งคนใดหรือทุกคนได้ ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสาเหตุโกรธเคืองผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) มีเหตุอื่นใดซึ่งอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม
- (๔) เคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

ข้อ ๑๗ การคัดค้านกรรมการสอบสวนและการดำเนินการ

การคัดค้านกรรมการสอบสวน ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือวันทราบเหตุแห่งการคัดค้านโดยแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือคัดค้านด้วยว่าจะทำให้การสอบสวนไม่ได้ความจริงและความยุติธรรมอย่างไร ในการนี้ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนส่งสำเนาหนังสือ

คัดค้านและแจ้งวันที่ได้รับหนังสือคัดค้านดังกล่าวให้ประธานกรรมการทราบและรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

ในการพิจารณาเรื่องคัดค้านผู้ซึ่งถูกคัดค้านอาจทำคำชี้แจงได้ หากผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าหนังสือคัดค้านมีเหตุผลรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ซึ่งถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน หากเห็นว่าหนังสือคัดค้านไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรับฟังได้ ให้สั่งยกคำคัดค้านนั้น โดยให้สั่งการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือคัดค้าน ทั้งนี้ให้แสดงผลในการพิจารณาสั่งการดังกล่าวด้วย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ แล้วส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนโดยเร็ว การสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่สั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในสิบห้าวันตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้ซึ่งถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน โดยให้เลขานุการรายงานไปยังผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อดำเนินการตามข้อบังคับนี้ต่อไป

การพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ข้อ ๑๘ การแจ้งเหตุที่อาจถูกคัดค้านโดยกรรมการสอบสวน

ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนผู้ใดเห็นว่าตนมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๑๖ ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและให้นำข้อ ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ การเปลี่ยน เพิ่มหรือลดจำนวนกรรมการสอบสวน

ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเหตุอันสมควรหรือจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยน เพิ่มหรือลดจำนวนผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนให้ดำเนินการได้โดยให้แสดงเหตุแห่งการสั่งนั้นไว้ด้วย และให้นำข้อ ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปลี่ยนแปลงผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ข้อ ๒๐ การเริ่มกระบวนการสอบสวน

กรณีที่ไม่มีเหตุคัดค้านตามข้อ ๑๖ หรือมีเหตุคัดค้าน แต่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่าเหตุคัดค้านไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรับฟังได้ตามข้อ ๑๗ วรรคสอง หรือข้อ ๑๘ แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามข้อบังคับนี้ โดยผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนทราบและส่งหลักฐานการรับทราบหรือถือว่ารับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนของผู้ถูกกล่าวหา พร้อมเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหาให้ประธานกรรมการ และให้ประธานกรรมการลงลายมือชื่อ และวัน เดือน ปี ที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๑ การประชุมวางแผนทางการสอบสวน

เมื่อได้รับเรื่องตามข้อ ๑๕ (๓) หรือข้อ ๒๐ แล้ว ให้ประธานกรรมการดำเนินการประชุมคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาวางแผนทางการสอบสวนต่อไป

ข้อ ๒๒ องค์ประชุม และการลงมติ

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนต้องมีประธานกรรมการอยู่ร่วมประชุมด้วย ในกรณีจำเป็นที่ประธานกรรมการไม่สามารถเข้าประชุมได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทน

การลงมติของที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๒๓ การพิจารณา หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่ามิใช่เหตุผลและความจำเป็นที่ควรให้ผู้ถูกกล่าวหาพิจารณา หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้คณะกรรมการสอบสวนเสนอความเห็นไปยังอธิการบดี เพื่อพิจารณาสั่งการ

การสั่งพิจารณาหรือสั่งให้ออกจากราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในหมวด ๔ ว่าด้วยการสั่งพิจารณาและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ข้อ ๒๔ การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่สอบสวนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับนี้ เพื่อแสวงหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหา และดูแลให้เกิดความยุติธรรมตลอดกระบวนการสอบสวน ในการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาและจัดทำบันทึกการประชุมไว้ทุกครั้งที่มีการสอบสวนด้วย

ภายใต้บังคับข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ในการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ห้ามบุคคลอื่นเข้าร่วมฟังการสอบสวน

ข้อ ๒๕ กรอบเวลา และลำดับขั้นตอนการดำเนินการสอบสวน

เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

(๑) ดำเนินการประชุมตามข้อ ๒๑ แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๖ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(๒) รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาเท่าที่มีนับแต่วันที่ได้นำดำเนินการตาม (๑) แล้วเสร็จ

(๓) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนับแต่วันที่ได้นำดำเนินการตาม (๒) แล้วเสร็จ

(๔) รวบรวมพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาให้แล้วเสร็จนับแต่วันที่ได้นำดำเนินการตาม (๓)

(๕) ประชุมพิจารณาลงมติและทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนับแต่วันที่ได้นำดำเนินการตาม (๔) แล้วเสร็จ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเสนอนายกสภามหาวิทยาลัยหรือผู้ที่นายกสภามหาวิทยาลัยมอบหมายเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ทั้งนี้ให้ยื่นคำขอขยายก่อนสิ้นสุดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ข้อ ๒๖ การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

เมื่อได้พิจารณาเรื่องที่กล่าวหาและวางแนวทางการสอบสวนตามข้อ ๒๑ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาพบเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไรที่เป็นความผิดวินัย ในการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๗

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๒ ท้ายข้อบังคับนี้โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาดังกล่าวเป็นความผิดวินัยกรณีใด หากผู้ถูกกล่าวหายังคงยืนยันตามที่รับสารภาพ ให้บันทึกถ้อยคำรับสารภาพรวมทั้งเหตุผลในการรับสารภาพ (ถ้ามี) และสาเหตุแห่งการกระทำไว้ด้วย ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหาโดยละเอียดจะทำการสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้ แล้วดำเนินการตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาแล้วดำเนินการตามข้อ ๒๗ ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา มาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว แต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา หรือไม่มารับทราบข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนส่งบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๒ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ หรือสถานที่ติดต่อที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือสอบถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ การแจ้งข้อกล่าวหาในกรณีเช่นนี้ ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๒ เป็นสามฉบับเพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ ส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาสองฉบับโดยให้ผู้ถูกกล่าวหาเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปีที่รับทราบ

อีกหนึ่งฉบับและส่งกลับคืนมารวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว แม้จะไม่ได้รับแบบ สว.๒ คืนให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้ว และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการตามวรรคห้าต่อไป

ข้อ ๒๗ การแจ้งข้อกล่าวหา การสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๒๖ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา โดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้

การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบสว.๓ ห้ายข้อบังคับนี้ โดยทำเป็นสองฉบับเพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับและให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือไม่ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหายื่นคำชี้แจงภายในเวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน หรือให้ถ้อยคำเพิ่มเติม รวมทั้งนำสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาโดยเร็ว การนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานมาเอง หรือจะอ้างพยานหลักฐานแล้วขอให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เสร็จแล้วให้ดำเนินการตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว แต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบหรือไม่มารับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนส่งบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบสว. ๓ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ หรือสถานที่ติดต่อที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือขอให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง นัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา การแจ้งในกรณีนี้ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบสว. ๓ เป็นสามฉบับ เพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ ส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาสองฉบับ โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปีที่รับทราบส่งกลับคืนมารวมไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว แม้จะไม่ได้รับแบบ สว. ๓ คืน หรือไม่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูก

กล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำตามนัดให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแล้วและไม่ประสงค์ที่จะแก้ข้อกล่าวหา ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจะสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้ แล้วดำเนินการตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ ต่อไป แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหาขอให้อภัยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือขอรับแก้ข้อกล่าวหาก่อนที่คณะกรรมการสอบสวนจะเสนอสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๔๓ โดยมีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอ

ข้อ ๒๘ พยานเอกสารและพยานวัตถุ

การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้กรรมการสอบสวนบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้ จะใช้สำเนาที่กรรมการสอบสวนหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ถ้าหาต้นฉบับเอกสารไม่ได้เพราะสูญหายหรือบุบสลาย ถูกทำลายหรือโดยเหตุประการอื่น จะให้นำสำเนาหรือพยานบุคคลมาสืบก็ได้

ข้อ ๒๙ การรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าจำเป็นต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ให้ดำเนินการได้ และหากพยานหลักฐานที่ได้เพิ่มเติมมานั้นเป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้คณะกรรมการสอบสวนสรุปพยานหลักฐานดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้อภัยคำหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเฉพาะพยานหลักฐานเพิ่มเติมที่สนับสนุนข้อกล่าวหานั้น ทั้งนี้ให้นำข้อ ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การดำเนินการดังกล่าวให้ทำก่อนเสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๔๓

ข้อ ๓๐ การยื่นคำชี้แจงหรือให้อภัยคำแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม

ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้ยื่นคำชี้แจงหรือให้อภัยคำแก้ข้อกล่าวหาไว้แล้วมีสิทธิยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติม หรือขอให้อภัยคำ หรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการสอบสวนก่อนการสอบสวนแล้วเสร็จ

เมื่อการสอบสวนแล้วเสร็จและยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชาคนใหม่ตามข้อ ๔๑ ผู้ถูกกล่าวหาจะยื่นคำชี้แจงต่อบุคคลดังกล่าวก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้รับคำชี้แจงนั้นรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๓๑ องค์ประชุมสำหรับการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล

ในการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล ต้องมีกรรมการสอบสวนทุกคนหรือต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด จึงจะสอบสวนได้

ข้อ ๓๒ การแจ้งให้พยานบุคคลทราบถึงการให้ถ้อยคำเท็จ

ก่อนเริ่มสอบปากคำพยานบุคคล ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้พยานบุคคลทราบว่า กรรมการสอบสวนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อ กรรมการสอบสวนเป็นความผิดตามกฎหมาย

ข้อ ๓๓ ข้อห้ามในการสอบปากคำ

ในการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล มิให้กรรมการสอบสวนผู้ใดกระทำการ ล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญาหรือกระทำการใดเพื่อจูงใจให้บุคคลนั้นให้ถ้อยคำใด ๆ

ข้อ ๓๔ วิธีการสอบปากคำ และการบันทึกถ้อยคำ

ในการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียก ผู้ซึ่งจะถูกสอบปากคำเข้ามาในที่สอบสวนคราวละหนึ่งคน และมีให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบสวน เว้นแต่ บุคคลซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอนุญาตให้อยู่ในที่สอบสวน เพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน

กรณีที่มีการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษา ของตนเข้ามาในที่สอบสวนได้ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด แต่ไม่มีสิทธิให้ถ้อยคำแทน ผู้ถูกกล่าวหา

การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล ให้บันทึกถ้อยคำมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๔ ท้ายข้อบังคับนี้หรือแบบ สว.๕ ท้ายข้อบังคับนี้ แล้วแต่กรณี เมื่อได้บันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว ให้อ่าน ให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ เมื่อผู้ให้ถ้อยคำรับว่าถูกต้องแล้ว ให้ผู้ให้ถ้อยคำและผู้ บันทึกถ้อยคำลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานและให้คณะกรรมการสอบสวนทุกคนที่ร่วมสอบสวนลงลายมือ ชื่อรับรองไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้นด้วย ถ้าบันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคน กับผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้า

ในการบันทึกถ้อยคำ ห้ามมิให้ชุดลบหรือบันทึกข้อความทับ ถ้าจะต้องแก้ไขข้อความที่ได้ บันทึกไว้แล้ว ให้ใช้วิธีขีดฆ่าหรือเพิ่มเติม และให้กรรมการสอบสวนผู้ร่วมสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนกับ ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่งที่ขีดฆ่าหรือเพิ่มเติม

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุอันไว้ในบันทึกถ้อยคำ ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้นำมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๕ การสอบสวนพยานบุคคล

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยาน ให้บุคคลนั้นมาชี้แจง หรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด

ในกรณีที่พยานบุคคลมาพบคณะกรรมการสอบสวนแต่ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่มา หรือคณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานบุคคลไม่ได้ภายในเวลาอันสมควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ สอบสวนพยานบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุอันไว้ในบันทึกการประชุมประจำวันที่มีการสอบสวนตาม ข้อ ๒๔ และรายงานการสอบสวนตามข้อ ๔๓

ข้อ ๓๖ เหตุผลการสอบสวนพยานหลักฐาน

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานหลักฐานใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือมิใช่พยานหลักฐานในประเด็นสำคัญ จะงดการสอบสวนพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่สอบสวนนั้นไว้ในบันทึกการประชุมประจำวันที่มีการสอบสวนตามข้อ ๒๔ และรายงานการสอบสวนตามข้อ ๔๓

ข้อ ๓๗ การสอบสวนหรือรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งอยู่ต่างท้องที่

ในกรณีที่จะต้องสอบสวนหรือรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งอยู่ต่างท้องที่ ประธานกรรมการจะรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีเป็นส่วนราชการเดียวกันแต่อยู่ต่างท้องที่ให้มอบหมายหรือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าหน่วยงานในท้องที่นั้น สอบสวนหรือรวบรวมพยานหลักฐานแทน โดยอาจกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่จะต้องสอบสวนไปให้ ในกรณีเช่นนี้ให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นเลือกข้าราชการที่เห็นสมควรอย่างน้อยอีกสองคนมาร่วมเป็นคณะทำการสอบสวน

(๒) กรณีเป็นส่วนราชการซึ่งอยู่ต่างส่วนราชการกันให้ประสานงานหรือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าส่วนราชการนั้น สอบสวนหรือรวบรวมพยานหลักฐานแทน โดยอาจกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่จะต้องสอบสวนไปให้ ในกรณีเช่นนี้ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นเลือกข้าราชการที่เห็นสมควรอย่างน้อยอีกสองคนมาร่วมเป็นคณะทำการสอบสวน

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะทำการสอบสวนมีฐานะเป็นคณะกรรมการสอบสวนตามข้อบังคับนี้ และให้นำข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๔ วรรคสอง ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๒ ข้อ ๓๓ ข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๘ การสอบสวนวินัยเรื่องอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า กรณีมีมูลว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยในเรื่องอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ประธานกรรมการสอบสวนรายงานไปยังผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยเร็ว ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามรายงานให้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนคณะเดิมเป็นผู้ทำการสอบสวน หรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับนี้

ข้อ ๓๙ การสอบสวนวินัยผู้ปฏิบัติงานอื่นของมหาวิทยาลัยที่ถูกพาดพิง

ในกรณีที่การสอบสวนพาดพิงไปถึงข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานอื่น ให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาในเบื้องต้นว่าข้าราชการผู้นั้นหรือผู้ปฏิบัติงานอื่น มีส่วนร่วมกระทำการในเรื่องที่สอบสวนนั้นด้วยหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้นั้นมีส่วนร่วมกระทำการในเรื่องที่สอบสวนนั้นอยู่ด้วย ให้ประธานกรรมการสอบสวนรายงานไปยังผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีโดยเร็ว

ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามรายงานให้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนคณะเดิมเป็นผู้สอบสวน หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับนี้ กรณีเช่นนี้ให้ใช้พยานหลักฐานตามที่ได้สอบสวนมาแล้วประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยแยกเป็นสำนวนการสอบสวนใหม่ให้นำสำเนาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในสำนวนการสอบสวนเดิมรวมในสำนวนการสอบสวนใหม่หรือบันทึกให้ปรากฏว่านำพยานหลักฐานใดจากสำนวนการสอบสวนเดิมมาประกอบการพิจารณาในสำนวนการสอบสวนใหม่ด้วย

ข้อ ๔๐ การรับฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษา

ในกรณีที่คำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดหรือต้องรับผิดในคดีที่เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาได้ความกระจ่างชัดอยู่แล้ว ให้ถือเอาคำพิพากษานั้นเป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยไม่ต้องสอบสวนพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

ข้อ ๔๑ การย้ายสังกัดของผู้ถูกกล่าวหาระหว่างการสอบสวน

ในระหว่างการสอบสวน แม้จะมีการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไปอยู่นอกบังคับบัญชาของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาย้ายไปอยู่ส่วนราชการอื่น ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จ แล้วทำรายงานการสอบสวนและเสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามข้อ ๔๖ ข้อ ๔๗ ข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาคนใหม่ของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อดำเนินการตามข้อ ๔๔ ทั้งนี้ให้ผู้บังคับบัญชาคนใหม่มีอำนาจตรวจสอบความถูกต้องตามข้อ ๔๖ ข้อ ๔๗ ข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ ด้วย

ข้อ ๔๒ การพิจารณาลงมติ

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เสร็จแล้วให้ประชุมพิจารณาลงมติว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าผิดเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัยแต่ได้กระทำความผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย ให้คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวนตามข้อ ๔๓ และดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากร

ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะฟังลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาลงมติว่าถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการตามมาตรา ๕๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ อย่างไร

ข้อ ๔๓ สาระสำคัญในรายงานการสอบสวน

เมื่อได้ประชุมพิจารณาตามข้อ ๔๒ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวนซึ่งมีสาระสำคัญตามแบบรายงานการสอบสวนตามแบบ สว.๖ ท้ายข้อบังคับนี้ เสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน กรรมการสอบสวนผู้ใดมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานการสอบสวนโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการสอบสวนด้วย

รายงานการสอบสวนอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่ามีอย่างใดบ้าง ในกรณีที่ไม่ได้สอบสวนพยานตามข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ ให้รายงานเหตุที่ไม่ได้สอบสวนนั้นให้ปรากฏไว้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพ ให้บันทึกเหตุผลในการรับสารภาพ (ถ้ามี) ไว้ด้วย

(๒) วินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา กับพยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวหา

(๓) ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่อย่างไร ถ้าผิดเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้จัดทำและลงลายมือชื่อในรายงานการสอบสวนแล้ว ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และให้ถือว่า การสอบสวนแล้วเสร็จ

ข้อ ๔๔ เงื่อนไขในการพิจารณาสั่งการ

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอสำนวนการสอบสวนมาแล้วให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตรวจสอบความถูกต้องของกระบวนการสอบสวนและพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควรโดยเร็ว ทั้งนี้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๔๕ การสอบสวนเพิ่มเติม

ในกรณีผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควรให้สอบสวนเพิ่มเติมประการใด ให้กำหนดประเด็นพร้อมส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการสอบสวนคณะเดิมเพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนคณะเดิมไม่อาจทำการสอบสวนได้ หรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นเป็นการสมควร จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ขึ้นทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้นำข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ส่งพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยไม่ต้องทำความเห็น

ข้อ ๔๖ กรณีการสอบสวนเสียไปทั้งหมด

ในกรณีที่ปรากฏว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ถูกต้องตามข้อ ๑๒ ให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไป ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ให้ถูกต้อง

ข้อ ๔๗ กรณีการสอบสวนเสียไปเฉพาะส่วนที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง

ในกรณีที่ปรากฏว่าการสอบสวนตอนใดทำไม่ถูกต้อง ให้การสอบสวนตอนนั้นเสียไป เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง

(๒) การสอบปากคำบุคคลดำเนินการไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ วรรคสอง ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๓ ข้อ ๓๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือข้อ ๓๗

ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องโดยเร็ว

ข้อ ๔๘ กรณีการสอบสวนที่ดำเนินการไม่ครบขั้นตอน

ในกรณีที่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนไม่เรียกผู้ถูกกล่าวหามารับทราบข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาหรือไม่ส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา หรือไม่มีหนังสือขอให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง หรือนัดมาให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๗ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว และต้องให้อีกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๗ ด้วย

ข้อ ๔๙ การแก้ไขการสอบสวนกรณีอื่น

ในกรณีที่ปรากฏว่าการสอบสวนตอนใดทำไม่ถูกต้องตามข้อบังคับนี้ นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๖ ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘ ถ้าการสอบสวนตอนนั้นเป็นสาระสำคัญอันจะทำให้เสียความเป็นธรรม ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนแก้ไขหรือดำเนินการตอนนั้นให้ถูกต้องโดยเร็ว แต่ถ้าการสอบสวนตอนนั้นมีใช้สาระสำคัญอันจะทำให้เสียความเป็นธรรม ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะสั่งให้แก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๕๐ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่รับโอน

กรณีข้าราชการผู้ใดเคยถูกกล่าวหา หรือกระทำผิดวินัยก่อนวันโอนมาบรรจุเข้ารับราชการที่มหาวิทยาลัย หากการกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่อาจถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้ผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๙ ดำเนินการสอบสวนและลงโทษตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ แต่หากเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการสืบสวนหรือสอบสวนของผู้บังคับบัญชาเดิมก่อนวันโอนก็ให้รอผลการสืบสวนหรือสอบสวนจนเสร็จ เมื่อได้รับรายงานผลการสอบสวนแล้ว หากจะต้องสั่งลงโทษทางวินัยให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้นพิจารณาดำเนินการลงโทษต่อไป

ข้อ ๕๑ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้พ้นจากหน้าที่ราชการ

ข้าราชการผู้ใดพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย และมีกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนของข้าราชการผู้นั้นดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการ

การดำเนินการสอบสวนพิจารณาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาสอบสวนเป็นประการใดแล้วให้เสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหากเห็นว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้พิจารณาดำเนินการเพื่อลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี แต่หากปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนก็ให้โทษเป็นพับไป

ในระหว่างที่ได้ดำเนินการสอบสวนพิจารณาหากปรากฏว่าผู้นั้นถึงแก่ความตายให้ยุติเรื่อง

ข้อ ๕๒ การรายงานการดำเนินการทางวินัย

เมื่อผู้บังคับบัญชาตาม ข้อ ๑๐ (๒) (๓) ได้ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้ใดตามข้อบังคับนี้แล้ว ให้รายงานการดำเนินการทางวินัยตามลำดับจนถึงอธิการบดี

ในกรณีที่อธิการบดีได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่าการดำเนินการเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมก็ให้มีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษ ลดโทษ หรืองดโทษ ตามวิธีการสั่งลงโทษที่กำหนดในข้อบังคับนี้ ตามความเหมาะสมแก่กรณี ตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้ถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย และในกรณีที่เห็นว่าควรดำเนินการอย่างใดเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้ความจริงและยุติธรรม ก็ให้มีอำนาจดำเนินการ หรือสั่งดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

เมื่ออธิการบดีได้ดำเนินการทางวินัยหรือสั่งให้ข้าราชการผู้ใดออกจากราชการตามข้อบังคับนี้แล้วหรือได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งหรือในกรณีที่มีการดำเนินการตามวรรคสองแล้วเสร็จให้อธิการบดีรายงานสภามหาวิทยาลัยทราบ ในกรณีที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ข้าราชการผู้ใดออกจากราชการนั้นไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรม จะสั่งให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนการดำเนินการและสั่งการใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจะพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโทษและสั่งการให้อธิการบดีดำเนินการต่อไปก็ได้ คำสั่งของสภามหาวิทยาลัยให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๓

ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ และวิธีการสั่งลงโทษ

ข้อ ๕๓ การลงโทษกรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษดังต่อไปนี้

(๑) กรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อยให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หากมีเหตุอันควรงดโทษ ผู้บังคับบัญชาจะงดโทษภาคทัณฑ์โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

(๒) กรณีลงโทษตัดเงินเดือน ให้สั่งลงโทษตัดเงินเดือนได้ครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้าและเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน

(๓) กรณีลงโทษลดชั้นเงินเดือน ให้สั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งได้ไม่เกินหนึ่งชั้น ในการพิจารณาสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้

ข้อ ๕๔ การลงโทษกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการแล้วแต่กรณี เว้นแต่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

ในการพิจารณาสั่งลงโทษไล่ออกถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก

ข้อ ๕๕ การกระทำที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยกรณีดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการแล้วแต่กรณี

- (๑) แก่ไขผลการเรียนหรือผลการสอบของนักศึกษาโดยมิชอบ
- (๒) เปิดเผยข้อสอบโดยมิชอบ
- (๓) นำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาเป็นผลงานทางวิชาการของตนโดยมิชอบ
- (๔) ล่วงละเมิดทางเพศกับนิสิต นักศึกษา หรือนักเรียน
- (๕) ประพฤติชั่วสาวหรือกระทำอนาจารกับนิสิต นักศึกษา หรือนักเรียน เว้นแต่เป็นพฤติการณ์ที่ไม่ถึงขั้นร้ายแรงจะสั่งลงโทษต่ำกว่าปลดออกหรือไล่ออกก็ได้
- (๖) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๕๖ ผู้มีอำนาจลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่

- (๑) อธิการบดีมีอำนาจลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้า และเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน หรือลดชั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินหนึ่งชั้น
- (๒) คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้าและเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน หรือลดชั้นเงินเดือนได้ครั้งละไม่เกินครึ่งชั้น
- (๓) ผู้อำนวยการกอง เลขานุการคณะ เลขานุการสถาบัน เลขานุการสำนัก หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้าและเป็นเวลาหนึ่งเดือน

ข้อ ๕๗ ผู้มีอำนาจลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๕๘ กรณีอธิการบดีกระทำผิดวินัย

ในกรณีให้อธิการบดีกระทำผิดวินัยให้สภามหาวิทยาลัยเสนอความเห็นให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ดังนี้

(๑) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ร้อยละห้าและเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน ลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งได้ไม่เกินหนึ่งขั้น

(๒) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

ข้อ ๕๙ ขอบเขตการลงโทษ

ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

ข้อ ๖๐ ผลบังคับของคำสั่งลงโทษ

การสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน มิให้สั่งลงโทษย้อนหลังไปก่อนวันออกคำสั่ง เว้นแต่การสั่งลงโทษผู้ถูกสั่งพักราชการ หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ข้อ ๖๑ ข้อยกเว้นในการสั่งลงโทษย้อนหลัง

การสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ มิให้สั่งย้อนหลังไปก่อนวันออกคำสั่ง เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่ให้มีคำสั่งให้พักราชการ หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจะสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกตั้งแต่วันพักราชการ หรือวันให้ออกจากราชการไว้ก่อนแล้วแต่กรณี

(๒) การสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ในกรณีกระทำผิดวินัยโดยละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวัน และไม่กลับมาปฏิบัติราชการอีก ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกตั้งแต่วันแรกที่ละทิ้งหน้าที่ราชการนั้น

(๓) การลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการในกรณีกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกตั้งแต่วันต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือวันต้องคำพิพากษาถึงที่สุดสำหรับโทษที่หนักกว่าจำคุกหรือวันถูกคุมขังติดต่อกันจนถึงวันต้องคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี

(๔) ในกรณีที่ได้มีการสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการไปแล้วถ้าจะต้องสั่งใหม่หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่ง การลงโทษปลดออก หรือไล่ออก กรณีเช่นนี้ให้สั่งย้อนหลังไปถึงวันออกจากราชการตามคำสั่งเดิม แต่ถ้าวันออกจากราชการตามคำสั่งเดิมไม่ถูกต้อง ก็ให้สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกย้อนหลังไปถึงวันที่ควรต้องออกจากราชการตามกรณีนั้นในขณะที่ยังออกคำสั่งเดิม

(๕) ในกรณีที่มีคำสั่งให้ออกจากราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ไปแล้ว ถ้าจะต้องสั่งใหม่หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกย้อนหลังไปถึงวันที่ควรต้องสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกตามกรณีนั้นในขณะที่ยังออกคำสั่งเดิม

(๖) การส่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะต้องถูกส่งลงโทษนั้นได้ออกจากราชการโดยถูกส่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการในกรณีอื่น หรือได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการไปก่อนแล้ว ให้ส่งปลดออกหรือไล่ออกย้อนหลังไปถึงวันออกจากราชการนั้น

(๗) การส่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะต้องถูกส่งนั้นได้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จ บำนาญราชการไปก่อนแล้ว ให้ส่งปลดออกหรือไล่ออกย้อนหลังไปถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นเกษียณอายุราชการ

(๘) กรณีใดมีเหตุสมควรสั่งปลดออกหรือไล่ออกจากราชการย้อนหลัง ก็ให้ส่งปลดออกหรือไล่ออกย้อนหลังไปถึงวันที่ควรจะออกจากราชการตามกรณีนั้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกส่งลงโทษนั้น

ข้อ ๖๒ ผลบังคับของคำสั่งเพิ่มโทษหรือลดโทษวินัยอย่างร้ายแรง

การสั่งเพิ่มโทษหรือลดโทษ เป็นไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ มิให้มีผลย้อนหลังไปก่อนวันออกคำสั่ง และให้นำข้อ ๖๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๖๓ ผลบังคับของคำสั่งเพิ่มโทษหรือลดโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ภายใต้บังคับข้อ ๖๔ การสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษ เป็นลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ ให้ส่งย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งลงโทษเดิมใช้บังคับ ทั้งนี้การส่งย้อนหลังดังกล่าวไม่มีผลกระทบถึงสิทธิและประโยชน์ที่ผู้ถูกส่งลงโทษได้รับไปแล้ว

ข้อ ๖๔ ผลบังคับของคำสั่งลดโทษ

การเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ เป็นลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ มิให้มีผลย้อนหลังไปก่อนวันออกคำสั่ง

ข้อ ๖๕ แบบคำสั่งลงโทษ ลดโทษ เพิ่มโทษ

การสั่งลงโทษ ลดโทษ เพิ่มโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัยให้ทำเป็นคำสั่งตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด และในคำสั่งลงโทษ ลดโทษ เพิ่มโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามข้อใด พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่ง

ข้อ ๖๖ การให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินมัวหมอง

ข้าราชการผู้ใดถูกสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แต่ผลการสอบสวนไม่อาจลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงได้ตามข้อ ๔๒ วรรคสาม และผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ให้เสนอเรื่องต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาให้ออกจากราชการ ในกรณีที่สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ในกรณีที่อธิการบดีถูกสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้พิจารณารายงานการสอบสวนและเป็นผู้สั่งให้อธิการบดีออกจากราชการ โดยให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ข้อ ๖๗ การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกสอบสวน

ในระหว่างการสอบสวนทางวินัย จะนำเหตุแห่งการถูกสอบสวนมาเป็นข้ออ้างในการดำเนินการใดให้กระทบต่อสิทธิของผู้ถูกสอบสวนไม่ได้ เว้นแต่อธิการบดีจะสั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบสวน

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และผลแห่งการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับนี้

ข้อ ๖๘ เหตุแห่งการสั่งพักราชการ

เมื่อข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ อธิการบดีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบสวนจะสั่งให้ผู้นั้นพักราชการได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจ และอธิการบดีพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดความเสียหายแก่ราชการ

(๒) ผู้นั้นมีพฤติกรรมที่แสดงว่าถ้าคงอยู่ในหน้าที่ราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น

(๓) ผู้นั้นอยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือขังโดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญาหรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษาและได้ถูกควบคุม ขัง หรือต้องจำคุกเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวันแล้ว

(๔) ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนและต่อมามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวนนั้น หรือผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนภายหลังที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวนนั้น และอธิการบดีพิจารณาเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ได้ความประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่าการกระทำความผิดอาญาของผู้นั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๖๙ ระยะเวลาสั่งพักราชการ

การสั่งพักราชการให้สั่งพักได้ตลอดเวลาที่มีการสอบสวนแต่ต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่กรณีที่ผู้ถูกสั่งพักได้ร้องทุกข์เรื่องการถูก

สั่งพักราชการและผู้มีอำนาจพิจารณาเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังขึ้นและไม่สมควรที่จะสั่งพักราชการ ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นได้

ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งให้ผู้มีอำนาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องร้องทุกข์ แต่ถ้ามีความจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้รายงานปัญหาต่ออธิการบดีเพื่อขออนุมัติขยายเวลาพิจารณาออกไปได้อีกสามสิบวัน ทั้งนี้ไม่เกินสองครั้ง

ข้อ ๗๐ กรณีสอบสวนหลายสำนวน

ในกรณีที่ข้าราชการผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวนหลายสำนวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาหลายคดี เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ถ้าจะสั่งพักราชการให้สั่งพักทุกสำนวนและทุกคดี

ในกรณีที่ได้สั่งพักราชการในสำนวนหรือคดีใดไว้แล้ว ภายหลังปรากฏว่าผู้ถูกสั่งพักราชการนั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวนในสำนวนอื่น หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาในคดีอื่นเพิ่มขึ้นอีก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษก็ให้สั่งพักราชการในสำนวนหรือคดีอื่นที่เพิ่มขึ้นนั้นด้วย

ข้อ ๗๑ ผลบังคับของคำสั่งพักราชการ

การสั่งพักราชการ ห้ามมิให้สั่งพักย้อนหลังไปก่อนวันออกคำสั่ง เว้นแต่

(๑) ผู้ซึ่งจะถูกสั่งพักราชการอยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือขังโดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญา หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษา การสั่งพักราชการในเรื่องนั้น ให้สั่งพักย้อนหลังไปถึงวันที่ถูกควบคุม ขัง หรือต้องจำคุก

(๒) ในกรณีที่ได้มีการสั่งพักราชการไว้แล้วถ้าจะต้องสั่งใหม่เพราะคำสั่งเดิมไม่ชอบหรือไม่ถูกต้อง ให้สั่งพักตั้งแต่วันให้พักราชการตามคำสั่งเดิม หรือตามวันที่ควรต้องพักราชการในขณะที่ออกคำสั่งเดิม

ข้อ ๗๒ การแจ้งคำสั่งพักราชการ

คำสั่งพักราชการต้องระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกสั่งพัก ตลอดจนกรณีและเหตุที่สั่งให้พักราชการ

เมื่อได้มีคำสั่งให้ข้าราชการผู้ใดพักราชการแล้ว ให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบพร้อมทั้งส่งสำเนาคำสั่งให้ด้วยโดยพลัน ในกรณีที่ไมอาจแจ้งให้ผู้นั้นทราบได้ หรือผู้นั้นไม่ยอมรับทราบคำสั่ง ให้ปิดสำเนาคำสั่งไว้ ณ ที่ทำการที่ผู้นั้นรับราชการอยู่และมีหนังสือแจ้งพร้อมกับส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปให้ผู้นั้น ณ ที่อยู่ของผู้นั้นซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นสิบวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นได้ทราบคำสั่งพักราชการแล้ว

ข้อ ๗๓ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

เมื่อข้าราชการผู้ใดมีเหตุที่อาจถูกสั่งพักราชการตามข้อ ๖๘ และอธิการบดีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่าการสอบสวนพิจารณา หรือการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุที่อาจถูกสั่งพักราชการนั้นจะไม่แล้วเสร็จโดยเร็ว อธิการบดีจะสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนก็ได้

ให้นำข้อ ๖๙ ข้อ ๗๐ และข้อ ๗๑ มาใช้บังคับแก่การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนโดยอนุโลม

ข้อ ๗๔ กรณีมีคำสั่งพักราชการ

เมื่อได้สั่งให้ข้าราชการผู้ใดพักราชการไว้แล้ว อธิการบดีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบสวนจะพิจารณาตามข้อ ๗๓ และสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนอีกชั้นหนึ่งก็ได้

ข้อ ๗๕ ผลบังคับของคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน จะสั่งให้ออกตั้งแต่วันใด ให้นำข้อ ๗๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่สำหรับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนในกรณีตามข้อ ๗๔ ให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันพักราชการเป็นต้นไป

ข้อ ๗๖ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกรณีศาสตราจารย์

การสั่งให้ผู้มีตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ ออกจากราชการไว้ก่อน ให้ดำเนินการนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันออกจากราชการไว้ก่อน

ข้อ ๗๗ การดำเนินการภายหลังผลการสอบสวนเสร็จสิ้น

เมื่อได้สั่งให้ข้าราชการผู้ใดพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณา ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาเป็นประการใดแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้อธิการบดีสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี

(๒) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งพักราชการนั้นกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ทั้งนี้สำหรับการสั่งให้ผู้ถูกสั่งพักราชการกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ให้ดำเนินการนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง แล้วให้อธิการบดีสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

(๓) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนนั้นกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ทั้งนี้

สำหรับการสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้อีกก่อนกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ ให้ดำเนินการนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง แล้วให้อธิการบดีสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

(๕) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งพักราชการนั้นกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุอื่น แต่ไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการได้เนื่องจากครบเกษียณอายุราชการแล้ว และได้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการแล้ว การลงโทษให้เป็นพับไป

(๕) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้อีกก่อนนั้นกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุอื่นแต่ไม่อาจสั่งให้กลับเข้ารับราชการได้เนื่องจากครบเกษียณอายุราชการแล้ว และสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์หรือหกสิบห้าปีบริบูรณ์แล้วแต่กรณี การลงโทษให้เป็นพับไป

(๖) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แต่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้อธิการบดีสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตามเหตุนั้นโดยไม่ต้องสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือกลับเข้ารับราชการ

(๗) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดวินัย และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการ ก็ให้สั่งยุติเรื่อง และให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือกลับเข้ารับราชการตาม (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี

(๘) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งพักราชการนั้นมิได้กระทำความผิดวินัยและไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุอื่น แต่ไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการได้เนื่องจากครบเกษียณอายุราชการแล้ว และได้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการแล้ว ก็ให้สั่งยุติเรื่อง

(๙) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้อีกก่อนนั้นมิได้กระทำความผิดวินัยและไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุอื่น แต่ไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการได้ เนื่องจากครบเกษียณอายุราชการแล้ว และสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์หรือหกสิบห้าปีบริบูรณ์แล้วแต่กรณีนั้นแล้ว ก็ให้สั่งยุติเรื่อง และมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ออกจากราชการไว้อีกก่อนเพื่อให้ผู้นั้นเป็นผู้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๑๐) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดวินัย แต่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้สั่งให้ออกจากราชการตามเหตุนั้น โดยไม่ต้องสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือกลับเข้ารับราชการ

ข้อ ๗๘ แบบของคำสั่ง

การออกคำสั่งพักราชการ คำสั่งให้ออกจากราชการไว้อีกก่อน หรือคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือกลับเข้ารับราชการให้มีสาระสำคัญตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด ๕

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๗๙ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์กรณีถูกสั่งลงโทษให้ออกจากราชการหรือกรณีถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกให้เป็นไปตามข้อบังคับ ก.พ.อ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และพิจารณาอุทธรณ์กรณีถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือกรณีถูกสั่งลงโทษ ปลดออกหรือไล่ออก

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์กรณีถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๘๐ องค์กรพิจารณาวินัยอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์

ให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรียกโดยย่อว่า “ก.อ.ม.” ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยเลือกจากกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากกรรมการตาม (๓) จำนวนสามคน
- (๓) กรรมการซึ่งเลือกจากผู้ปฏิบัติงานสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการจำนวนสอง

คน

ให้รองอธิการบดีคนหนึ่งทำอธิการบดีมอบหมายเป็นเลขานุการ และให้ผู้ช่วยการสำนักงานนิติการและหัวหน้างานวินัยและสอบสวนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.อ.ม.

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๒) ต้องเป็นบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานบุคคล ด้านกฎหมาย หรือด้านการบริหารจัดการภาครัฐด้านละหนึ่งคน

กรรมการตาม (๓) ให้เลือกจากผู้ปฏิบัติงานสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการโดยให้ผู้ปฏิบัติงานสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการคัดเลือกกันเองให้ได้สายละหนึ่งคน

ให้อธิการบดีเป็นผู้ออกประกาศแต่งตั้ง ก.อ.ม. และให้ในวันนี้ออกประกาศเป็นเวลาเริ่มต้นวาระของ ก.อ.ม.

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามที่อธิการบดีกำหนดโดยทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย

ก.อ.ม. มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ถ้าตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนกำหนด ให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการใหม่แทน ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการแทนก็ได้ กรณีที่มีการดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากำหนดเวลาที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

กรรมการตามวรรคหนึ่งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังไม่ได้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๘๑ เหตุพ้นจากตำแหน่ง

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ ลาออก ถูกสั่งลงโทษทางวินัยยกเว้นโทษภาคทัณฑ์ หรือขาดคุณสมบัติความเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ ๘๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัย

ก.อ.ม. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาอุทธรณ์กรณีลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน
- (๒) พิจารณาเรื่องร้องทุกข์กรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
- (๓) พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่ถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- (๔) พิจารณาอุทธรณ์และพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

ข้อ ๘๓ องค์ประชุมและการลงมติ

การประชุมของ ก.อ.ม. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธาน

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะ ห้ามกรรมการผู้นั้นอยู่ในที่ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการหนึ่งคนให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เรื่องใดถ้าไม่มีผู้คัดค้านให้ประธานกรรมการถามที่ประชุมว่าจะมีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบในเรื่องนั้น

ข้อ ๘๔ รายงานการประชุม

ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร

ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๘๕ เหตุอันมีส่วนได้เสียของกรรมการ

ในการประชุม หากกรรมการผู้ใดมีเหตุดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาและอยู่ในที่ประชุมไม่ได้

- (๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในเรื่องที่พิจารณา
- (๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา
- (๓) คู่กรณีหรือเป็นคู่หมั้น คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาของคู่กรณี

ในกรณีที่มีกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียตามวรรคหนึ่งทำให้ไม่สามารถพิจารณาและอยู่ในที่ประชุมได้ให้ถือว่า ก.อ.ม. ประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่มีสิทธิร่วมประชุม

ข้อ ๘๖ ระยะเวลาอุทธรณ์

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ให้อุทธรณ์ต่อ ก.อ.ม. ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษ

ข้อ ๘๗ การยื่นอุทธรณ์และการแถลงการณ์ด้วยวาจา

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษตามหมวดนี้ ให้อุทธรณ์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะอุทธรณ์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นอุทธรณ์แทนไม่ได้

การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงข้อโต้แย้งและเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่าได้ถูกลงโทษโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมอย่างไร และลงลายมือชื่อ และที่อยู่ของผู้อุทธรณ์

ในการอุทธรณ์ ถ้าผู้อุทธรณ์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของ ก.อ.ม. ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์ หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้ แต่ต้องยื่นหรือส่งหนังสือขอแถลงการณ์ด้วยวาจานั้นต่อประธาน ก.อ.ม. โดยตรง ภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์

ข้อ ๘๘ สิทธิของผู้อุทธรณ์

เพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์ ผู้จะอุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนหรือของผู้สอบสวนได้ รวมทั้งให้มีสิทธิขอตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคลพยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องและผู้จะอุทธรณ์ถูกลงโทษด้วย

หากพยานหลักฐานดังกล่าวมีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

ข้อ ๘๙ เหตุคัดค้านกรรมการของผู้อุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านกรรมการใน ก.อ.ม. ถ้ากรรมการผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดัง ต่อไปนี้

- (๑) มีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่กรณี
- (๒) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของคู่กรณี
- (๓) มีเหตุอื่นใดซึ่งอาจทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม
- (๔) เคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

การคัดค้านกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในอุทธรณ์ หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่ ก.อ.ม. เริ่มพิจารณาอุทธรณ์

เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตามวรรคหนึ่ง กรรมการผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาอุทธรณ์นั้นก็ได้ ถ้ากรรมการผู้นั้นมิได้ขอถอนตัว ให้ประธาน ก.อ.ม. พิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้าน

หากเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการผู้ขึ้นทราบและมีให้ร่วมพิจารณาอุทธรณ์นั้น ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่า ก.อ.ม. ประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่มีสิทธิร่วมประชุม ทั้งนี้เว้นแต่ประธาน ก.อ.ม. พิจารณาเห็นว่า การให้กรรมการผู้ขึ้นร่วมพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า เพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะอนุญาตให้กรรมการผู้ขึ้นร่วมพิจารณาอุทธรณ์นั้นก็ได้

ข้อ ๙๐ วันที่เริ่มนับระยะเวลาอุทธรณ์

เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาอุทธรณ์ ให้ถือว่าวันที่ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษเป็นวันรับแจ้งคำสั่ง หรือวันที่ถือว่ารับแจ้งคำสั่ง

ถ้าผู้ถูกลงโทษไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษ และมีการแจ้งคำสั่งลงโทษให้ผู้ถูกลงโทษทราบกับมอบสำเนาคำสั่งลงโทษให้ผู้ถูกลงโทษแล้วทำบันทึกลงวันเดือนปี เวลา และสถานที่ที่แจ้งและลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษได้โดยตรงและได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งลงโทษทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกลงโทษ ณ ที่อยู่ของผู้ถูกลงโทษซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งลงโทษไปให้สองฉบับเพื่อให้ผู้ถูกลงโทษเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งลงโทษกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ถูกลงโทษได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งลงโทษฉบับที่ให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งลงโทษกลับคืนมา ให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษได้รับแจ้งคำสั่งแล้ว

ข้อ ๙๑ วิธีการยื่นอุทธรณ์

การอุทธรณ์ต่อ ก.อ.ม. ให้ทำหนังสือถึงประธาน ก.อ.ม. พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับ

การยื่นหรือส่งอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งผ่านผู้บังคับบัญชาก็ได้ และให้ผู้บังคับบัญชานั้นส่งอุทธรณ์ต่อไปยังผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษภายในสามวันทำการนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ และให้ผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษจัดส่งอุทธรณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งสำเนาหลักฐานการรับแจ้งคำสั่งลงโทษของผู้อุทธรณ์ สำนวนการสืบสวนหรือการพิจารณาในเบื้องต้น และสำนวนการดำเนินการทางวินัย พร้อมทั้งคำชี้แจงของผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษ (ถ้ามี) ไปยังประธาน ก.อ.ม. ภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับอุทธรณ์

ในกรณีที่มีผู้นำอุทธรณ์มายื่นเอง ให้ผู้รับอุทธรณ์ออกใบรับ ประทับตรา และลงทะเบียนรับไว้เป็นหลักฐานในวันที่ได้รับตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือว่าวันที่รับตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นอุทธรณ์

ในกรณีที่ส่งอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตราที่ซองหนังสือเป็นวันส่งอุทธรณ์

เมื่อได้ยื่นหรือส่งอุทธรณ์ไว้แล้ว ผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่ ก.อ.ม. เริ่มพิจารณาอุทธรณ์ก็ได้ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อ ก.อ.ม.

ข้อ ๙๒ การรับอุทธรณ์

อุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ต้องเป็นอุทธรณ์ที่ถูกต้องตามข้อ ๘๗ และข้อ ๙๑ และยื่นหรือส่งภายในกำหนดเวลา

ในกรณีที่มิปัญหาว่าอุทธรณ์รายใดเป็นอุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้ ก.อ.ม. เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ ก.อ.ม. มีมติไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้แจ้งมติพร้อมทั้งแจ้งสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว และให้แจ้งผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษทราบด้วย

ข้อ ๙๓ การถอนอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์จะขอถอนอุทธรณ์ก่อนที่ ก.อ.ม. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นโดยตรงต่อ ก.อ.ม.

เมื่อได้ถอนอุทธรณ์แล้วการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นอันระงับและจะยื่นอุทธรณ์อีกไม่ได้

ข้อ ๙๔ ขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์

ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้ ก.อ.ม. พิจารณาจากสำนวนการสืบสวนหรือการพิจารณาในเบื้องต้น รวมทั้งสำนวนการดำเนินการทางวินัย

ในกรณีจำเป็นและสมควร ก.อ.ม. อาจขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลใด ๆ หรือขอให้ผู้แทนหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่น ของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ข้าราชการ หรือ บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

การพิจารณาอุทธรณ์ต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา เมื่อ ก.อ.ม. อนุญาตให้ผู้อุทธรณ์เข้าแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อที่ประชุม ก.อ.ม. ผู้อุทธรณ์มีสิทธินำนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาของ ก.อ.ม. ได้ โดยให้นำข้อ ๓๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม หาก ก.อ.ม. พิจารณาเห็นว่าการแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ จะให้งดการแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

ในกรณีที่นัดให้ผู้อุทธรณ์มาแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อที่ประชุม ให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษหรือเพิ่มโทษทราบด้วยว่าถ้าประสงค์จะแถลงแก้ก็ให้มาแถลงแก้หรือมอบหมายเป็นหนังสือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้แทนมาแถลงแก้ด้วยวาจาต่อที่ประชุมครั้งนั้นได้ ทั้งนี้ ให้แจ้งล่วงหน้าตามควรแก่กรณี และเพื่อประโยชน์ในการแถลงแก้ดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษหรือเพิ่มโทษ หรือผู้แทนเข้าฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์ได้

ในการพิจารณาอุทธรณ์ ถ้า ก.อ.ม. เห็นสมควรที่จะต้องสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์แห่งความถูกต้องและเหมาะสมตามความเป็นธรรม ให้มีอำนาจสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมในเรื่องนั้นได้ตามความจำเป็น โดยจะสอบสวนเองหรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้สอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมแทนก็ได้ หรือกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการทราบส่งไปให้ผู้สอบสวนเดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้

ข้อ ๙๕ การวินิจฉัยอุทธรณ์

เมื่อ ก.อ.ม. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว

(๑) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษถูกต้องเหมาะสมกับความผิดแล้วให้มีมติยกอุทธรณ์

(๒) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิดและเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแต่ควรได้รับโทษหนักขึ้น ให้มีมติเพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น

(๓) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิดและเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงควรได้รับโทษเบาลงให้มีมติลดโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง

(๔) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิดและเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นการกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ ให้มีมติให้งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

(๕) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และเห็นว่าการกระทำของผู้อุทธรณ์ไม่เป็นความผิดวินัย หรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยให้มีมติให้ยกโทษ

(๖) ถ้าเห็นว่าข้อความในคำสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมให้มีมติแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความให้ถูกต้องเหมาะสม

(๗) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิดและเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้มีมติเสนอผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไป

(๘) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

การออกจากราชการของผู้อุทธรณ์ไม่เป็นเหตุที่จะยุติการพิจารณาอุทธรณ์ แต่จะมีมติตาม (๒) มิได้ และถ้าเป็นการออกจากราชการเพราะตายจะมีมติตาม (๗) มิได้ด้วย

ในกรณีที่มีผู้ถูกลงโทษทางวินัยในความผิดที่ได้กระทำร่วมกัน และเป็นความผิดในเรื่องเดียวกัน โดยมีพฤติการณ์แห่งการกระทำอย่างเดียวกัน เมื่อผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว และผลการพิจารณาเป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์แม้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยคนอื่นจะไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ หากพฤติการณ์ของบุคคลดังกล่าวซึ่งไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์เป็นเหตุในลักษณะคดีอันเป็นเหตุเดียวกับกรณีของผู้อุทธรณ์แล้ว ให้มีมติให้ผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้รับการพิจารณาการลงโทษมีผลในทางที่เป็นคุณเช่นเดียวกับผู้อุทธรณ์ด้วย

ข้อ ๙๖ การรายงานสภามหาวิทยาลัย

เมื่อ ก.อ.ม. มีมติตามข้อ ๙๕ แล้ว ให้รายงานสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือหักท้วง

เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้สั่งการเป็นประการใดแล้วให้อธิการบดีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้น และแจ้งมติพร้อมทั้งแจ้งสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

ในกรณีที่ ก.อ.ม. พิจารณาอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาเก้าสิบวันตาม ข้อ ๙๔ ให้รายงานพร้อมเหตุผลให้สภามหาวิทยาลัยทราบด้วย

ข้อ ๙๗ การแก้ไขคำสั่งลงโทษตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์

การแก้ไขคำสั่งลงโทษกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดภายใต้ข้อบังคับนี้

(๑) ให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขคำสั่งลงโทษนั้น เว้นแต่โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดวินัยตามคำวินิจฉัยของ ก.อ.ม. เกินกว่าอำนาจของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเดิมรายงานตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจสั่งลงโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ เพื่อดำเนินการ

(๒) การแก้ไขคำสั่งลงโทษให้ทำเป็นคำสั่งมีสาระสำคัญแสดงเลขที่ และวัน เดือน ปี ที่ออกคำสั่งเดิม ข้อความเดิมตอนที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง และข้อความที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง

(๓) การดำเนินการแก้ไขคำสั่งลงโทษให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก ก.อ.ม.

(๔) เมื่อผู้มีอำนาจสั่งลงโทษดำเนินการแก้ไขคำสั่งแล้ว ให้รายงานการแก้ไขคำสั่งต่อสภามหาวิทยาลัยโดยเร็ว และแจ้งให้ข้าราชการผู้ถูกลงโทษทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งลงโทษโดยให้ดำเนินการตามวิธีการที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนด

หมวด ๖

การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ข้อ ๙๘ กรณีที่ร้องทุกข์ได้

ข้าราชการมีสิทธิร้องทุกข์ได้ในกรณีดังนี้

(๑) เมื่อเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นต้นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๒) เมื่อมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตน ดังนี้

(ก) การบริหารงานบุคคลเป็นไปโดยเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อกฎหมาย

(ข) ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ หรือ

(ค) ประวิงเวลาหรือหน่วงเหนี่ยวการดำเนินการบางเรื่องเป็นเหตุให้เสียสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

(๓) กรณีที่ถูกผู้บังคับบัญชาตักเตือน สั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด หรือทำทัณฑ์บนในเรื่องประพฤติผิดจรรยาบรรณตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

(๔) กรณีถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้นก่อน

ข้อ ๙๙ การปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาก่อนร้องทุกข์

เมื่อข้าราชการผู้ใดมีเหตุที่อาจร้องทุกข์ได้ตามข้อ ๙๘ และระยะเวลายังไม่ล่วงเลย ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ ให้ข้าราชการผู้นั้นปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ระดับคณะ สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ เพื่อทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้นก่อน โดยอาจให้มีบุคคลอื่นเข้าร่วมในการปรึกษาหารือด้วยก็ได้ เมื่อได้มีการปรึกษาหารือแล้วแต่ไม่ได้รับคำชี้แจงในเวลาอันสมควรหรือได้รับคำชี้แจงที่ยังไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ยื่นเรื่องโดยเร็วต่ออธิการบดีเพื่อพิจารณา ก่อนที่จะยื่นเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๑๐๐

ในกรณีอธิการบดีเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือความคับข้องใจ ให้ยื่นเรื่องภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต่ออธิการบดีเพื่อขอให้พิจารณาเรื่องนั้นอีกครั้งหนึ่งก่อน และถ้าไม่ได้รับคำชี้แจงในเวลาอันสมควรหรือได้รับคำชี้แจงที่ยังไม่เป็นที่พอใจ จึงจะยื่นเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๑๐๐ ได้

ให้ทำหลักฐานการปรึกษาหารือและผลการพิจารณาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และมีให้เริ่มนับระยะเวลาการร้องทุกข์จนกว่าจะปรากฏชัดแจ้งแล้วว่าการปรึกษาหารือตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ไม่บรรลุผล^๒

ข้อ ๑๐๐ การยื่นเรื่องร้องทุกข์

ภายใต้บังคับข้อ ๙๙ การร้องทุกข์ให้ทำเป็นหนังสือถึงประธาน ก.อ.ม. โดยต้องลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ และต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เป็นต้นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนทำให้เกิดความคับข้องใจอย่างไร และความประสงค์ของการร้องทุกข์^๓

ข้อ ๑๐๑ การนำหลักเกณฑ์การพิจารณาอุทธรณ์มาใช้บังคับ

การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เรื่องใดที่มีได้กำหนดไว้ในหมวดนี้ให้นำหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามหมวด ๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐๒ วันที่เริ่มนับระยะเวลาการร้องทุกข์

เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาการร้องทุกข์ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์ ให้ถือวันที่ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

^๒ ข้อ ๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

^๓ ข้อ ๑๐๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ถ้าผู้ถูกสั่งไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง และมีการแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งทราบพร้อมกับมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่ง แล้วทำบันทึกลงวัน เดือน ปี เวลา และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งได้โดยตรง และได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกสั่ง ณ ที่อยู่ของผู้ถูกสั่งซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งไปให้สองฉบับเพื่อให้ผู้ถูกสั่งเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อและวันเดือนปี ที่รับทราบคำสั่งส่งกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ถูกสั่งได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งฉบับที่ให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อและวันเดือนปี ที่รับทราบคำสั่งกลับคืนมา ให้ถือว่าผู้ถูกสั่งได้รับทราบคำสั่งแล้ว

(๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์โดยตรง ให้ถือว่าวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้ร้องทุกข์รับทราบหรือควรได้ทราบคำสั่งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

(๓) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหรือใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อผู้ร้องทุกข์โดยไม่ได้มีคำสั่งอย่างใด ให้ถือว่าวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการปฏิบัติหรือการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ข้อ ๑๐๓ วิธีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

เมื่อ ก.อ.ม. ได้รับหนังสือร้องทุกข์ตามข้อ ๑๐๐ แล้ว ให้ประธาน ก.อ.ม. มีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือร้องทุกข์หรือสรุปรายละเอียดของเรื่องร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือเหตุแห่งความคับข้องใจทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือเหตุแห่งความ คับข้องใจนั้นส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและคำชี้แจงของตน (ถ้ามี) เพื่อประกอบการพิจารณาภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือ

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้รับหนังสือร้องทุกข์ที่ได้ยื่นหรือส่งตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชานั้นส่งสำเนาหนังสือร้องทุกข์หรือสรุปรายละเอียดของเรื่องร้องทุกข์ต่อไปยังผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือเหตุแห่งความคับข้องใจภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์

เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้รับเรื่องร้องทุกข์ที่ได้ยื่นหรือส่งตามวรรคสอง หรือข้อ ๑๐๐ วรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นจัดส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและคำชี้แจงของตน(ถ้ามี)ไปยังประธาน ก.อ.ม. ภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือร้องทุกข์

ข้อ ๑๐๔ ระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ภายใต้บังคับข้อ ๖๙ ให้ ก.อ.ม. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ทั้งนี้ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือร้องทุกข์

ข้อ ๑๐๕ การวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๙๘ (๑)

เมื่อ ก.อ.ม. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๙๘ (๑) แล้วถ้าเห็นว่า

(๑) การที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้มีมติยกคำร้องทุกข์

(๒) การที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้น ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติแก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น หรือ ให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) การที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามกฎหมายแต่บางส่วน และไม่ถูกต้องตามกฎหมายบางส่วน ให้มีมติแก้ไข หรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๔) สมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

ข้อ ๑๐๖ การวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๔๘ (๒)

เมื่อ ก.อ.ม. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๔๘ (๒) แล้ว ถ้าเห็นว่า

(๑) การปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ร้องทุกข์มิได้มีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ ๔๘ (๒) ให้มีมติยกคำร้องทุกข์

(๒) การปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ร้องทุกข์มีลักษณะที่กำหนดในข้อ ๔๘ (๒) ให้มีมติแก้ไข หรือถ้าแก้ไขไม่ได้ ให้สั่งดำเนินการประการอื่นหรือให้ขอแนะนำตามที่เห็นสมควรเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้เกิดความคับข้องใจปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการและจรรยาบรรณของข้าราชการ

ข้อ ๑๐๗ การวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๔๘ (๓)

เมื่อ ก.อ.ม. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๔๘ (๓) แล้ว ถ้าเห็นว่า กรณีผู้บังคับบัญชาได้ใช้อำนาจตักเตือน สั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดหรือทำทัณฑ์บนในเรื่องประพฤติผิดจรรยาบรรณตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาโดยไม่ถูกต้อง ให้มีมติให้ผู้บังคับบัญชาแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อ ๑๐๘ การวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๔๘ (๔)

เมื่อ ก.อ.ม. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๔๘ (๔) แล้ว ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติสั่งให้ผู้บังคับบัญชายกเลิกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ข้อ ๑๐๙ รายงานการประชุม

การพิจารณามีมติตามข้อ ๑๐๕ ข้อ ๑๐๖ ข้อ ๑๐๗ และข้อ ๑๐๘ ให้บันทึกเหตุผลข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของการพิจารณาวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุมด้วย

ข้อ ๑๑๐ การรายงานสภามหาวิทยาลัย

เมื่อ ก.อ.ม. ได้มีมติตามข้อ ๑๐๕ ข้อ ๑๐๖ ข้อ ๑๐๗ และข้อ ๑๐๘ แล้วให้รายงานสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือหักท้วง เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้สั่งการเป็นประการใดแล้วให้อธิการบดีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้น และแจ้งมติพร้อมทั้งแจ้งสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

ในกรณีที่ ก.อ.ม. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาเก้าสิบวันตามข้อ ๑๐๔ ให้รายงานพร้อมเหตุผลให้สภามหาวิทยาลัยทราบด้วย

หมวด ๗

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๑๑ การดำเนินการทางวินัยที่ค้างพิจารณา

ข้าราชการผู้ใดมีกรณีกระทำผิดวินัย หรือกรณีที่สมควรให้ออกจากราชการอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อบังคับนี้มีอำนาจส่งลงโทษข้าราชการผู้นั้นหรือสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเดิมที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ส่วนการสอบสวน การพิจารณาและการดำเนินการเพื่อลงโทษหรือให้ออกจากราชการให้ดำเนินการตามข้อบังคับนี้ เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับและยังสอบสวนไม่เสร็จ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเดิมที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะเสร็จ

(๒) ในกรณีที่การสอบสวนเสร็จไปแล้วก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่า การสอบสวนนั้นเป็นอันใช้ได้

ข้อ ๑๑๒ กรณีคำสั่งให้สั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการตามข้อบังคับเดิม

ข้าราชการผู้ใดมีกรณีถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ แต่ผลของการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทนในส่วนที่ยังคงมีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๑๓ การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ตามข้อบังคับฉบับเดิม

ให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ประกาศใช้บังคับ เป็น ก.อ.ม. และปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระและให้นับเป็นวาระการดำรงตำแหน่งของ ก.อ.ม. ตามข้อบังคับนี้

ในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และยังมีเหลือระยะเวลาในวาระอีกไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลงตามวิธีการได้มาที่กำหนดตามข้อบังคับเดิมที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ประกาศใช้ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและมิได้ดำเนินการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างตามวรรคสอง ให้ ก.อ.ม. ที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่า ก.อ.ม.ประกอบด้วย กรรมการทุกคนที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่

ข้อ ๑๑๔ การดำเนินการเกี่ยวกับอุทธรณ์หรือเรื่องร้องทุกข์ที่ค้างพิจารณา

ในกรณีที่มีการพิจารณาอุทธรณ์หรือเรื่องร้องทุกข์อยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ประกาศใช้ ให้ดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์หรือเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเดิมที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ประกาศใช้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล
นายกสภามหาวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕^๔

สำนักงานนิติการ / ผู้จัดทำ
สุริยา / พิมพ์
พรทิพย์ / ตรวจ
โทร. ๐๒ ๖๑๓ ๒๐๕๘
๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

---

^๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕